

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס מתודולוגיות פמיניסטיות למסלול מגדר בשטח ולמסלול העיוני

ד"ר יעל בר-צדק | התוכנית ללימודי מגדר
Research Methods in Gender Studies | 27-908-06

קורס חובה לתואר שני	סוג הקורס:
1	היקף נ"ז:
תשפ"ו	שנת לימודים:
ב'	סמסטר:
ג', 16:00-17:30	יום ושעה
בתיאום מראש	שעת קבלה:
Yael.btzedek@gmail.com	מייל מרצה:
https://lemida.biu.ac.il/course/view.php?id=106945	קישור לאתר למדה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

שיטות מחקר פמיניסטיות משמשות כאמצעי מרכזי לאיסוף ידע על ההירארכיה המגדרית כפי שהיא מתקיימת בהקשרים מוסדיים, ארגוניים ופרטיים. הדגש העכשווי על אתנוגרפיה מוסדית לצד המסורת הפמיניסטית של מחקרי פעולה, וההתפתחויות האחרונות בתחום של ניתוח שיח ביקורתי פמיניסטי, מציידים פעילות פמיניסטיות בכלי עבודה בסיסיים, המאפשרים את העמקת ההכרות עם מציאות חברתית בשדה ספציפי. מתוך גישה זו מכון הקורס לצייד את תלמידות מסלול שטח בכלים לחקר השדה בו ברצונן לפעול, מתוך התנסות והיכרות עם השדה ושותפות פעילה בין הסטודנטיות לבין נשות ואנשי השטח. במקביל מיועד הקורס ללמד את הסטודנטיות כיצד להשתמש בניסיון ובידע מתוך עבודת השדה לשם ייצור ידע והנחתו.

מטרות/תוצרי הלמידה

מטרות הקורס הן לפיכך מגוון כלים מתודולוגיים מתוך הפרדיגמה האיכותנית פמיניסטית, המסייעים בכתיבת עבודה שיש לה בסיס אמפירי בין אם מדובר בתיאור מקרה, דו"ח הערכה על פרויקט או תהליך ארגוני, וכמובן עבודה סמינריונית/אקדמית אחרת. בנוסף, מכון הקורס לאפשר לסטודנטיות לקרוא מחקרים אמפיריים שנערכו מפרספקטיבה פמיניסטית ובכלל, ולזהות את המרכיבים המתודולוגיים בכל טקסט אקדמי – וזאת ככלי עבודה מרכזי הנדרש להן במסגרת לימודיהן לתואר מתקדם.

ידע ומיומנויות

1. בניית מערך מחקר בר תוקף, רלוונטי ואשר עונה על שאלת המחקר וצרכי הארגון העומד מאחוריו
2. עריכת מחקר איכותני יישומי באמצעות מגוון כלים מתודולוגיים
3. השתלבות בשדה כחלק מתהליך מחקר יישומי
4. ביצוע קריאה ביקורתית של טקסטים מחקרניים אמפיריים
5. גזירת מסקנות והמלצות יישומיות בהינתן תוצאות המחקר האמפירי
6. היכרות עם כלים לאיסוף נתונים – תצפית, ראיון עומק, קבוצת מיקוד.
7. היכרות עם שיטות ניתוח נתונים – ניתוח תמטי, המודל המרובע
8. תרגול המבט הרפלקסיבי - הבנת המשמעות שיש למיקום החוקרת בשדה על התהליך המחקרי ותוצריו.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה/ צפיה נדרשת
1 17.3.26	בין שטח למחקר: מה זה מחקר ולמה צריך אותו במסלול שטח?	----
2 24.3.26	מחקר איכותני פמיניסטי, ידע מהשטח, רפלקסיביות והתמקמות – לחקור מבפנים ומבחוץ	קרומר-נבו, מ', לביא-אג'אי, מ', הקר, ד' (2014). הזמנה לדיון במתודולוגיות מחקר פמיניסטיות. בתוך: קרומר-נבו, מ', לביא-אג'אי, מ', הקר, ד'

(עורכות), מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות. תל-אביב: מגדרים הקיבוץ המאוחד. *מתוך פרק ההקדמה יש לקרוא את עמ' 7-22 בלבד, לא כולל החלק שמתחיל בכותרת "על תהליך יצירת הספר" בעמ' 22 ומטה ואילך.		
Dalmiya, V. and Alcoff, L. (1993). Are "old wives' tales" justified? In: Alcoff, L. and Potter, E. (Eds.), <i>Feminist Methodologies</i> (pp. 217-244). New York and London: Routledge.	מערך המחקר	3 14.4.26
ינאי, נ' (2007). שאלת המדע בפמיניזם - סנדרה הארדינג וסוגיית החקירה המדעית בפמיניזם. בתוך: ינאי, נ', אלאור, ת', לובין, א' ונווה, ח' (עורכות), דרכים לחשיבה פמיניסטית - מבוא ללימודי מגדר (עמ' 351-391). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.	איסוף נתונים - מבוא וסקירה של כלי איסוף נתונים	4 28.4.26
ג'וסלסון, ר. (2015) [2013]. כיצד לראיין למחקר איכותני: גישה התייחסותית (פתח דבר, עמ' 9-27, מאת עמיה ליבליך). תל אביב: מכון מופ"ת.	קבוצות מיקוד תרגול מעשי	5 5.5.26
ג'וסלסון, ר. (2015) [2013]. כיצד לראיין למחקר איכותני: גישה התייחסותית (פרקים 2-5). תל אביב: מכון מופ"ת.	איסוף נתונים - הראיין האיכותני - מהו ראיון? *הסבר על מטלת הביניים	6 12.5.26
---	ראיונות מעשי - תרגול ראיונות	7 19.5.26
קריאת הקווים המנחים שנמצאים באתר הקורס	כתיבת קו מנחה לראיונות	8 26.5.26
ליבליך, ע', תובל-משיח, ר' וזילבר ת' (2010). בין השלם לחלקיו ובין תוכן לצורה. בתוך ל' קסן ומ' קרומר-נבו (עורכות). ניתוח נתונים במחקר האיכותני (עמ' 21-42). באר שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.	ניתוח חומרים אמפיריים א'	9 2.6.26
שלסקי ש. ואלפרט ב. (2007). כתיבה כיצירת ידע (פרק 1). בתוך: שלסקי, ש' ואלפרט, ב' (עורכות), דרכים בכתיבת מחקר איכותני: מפירוק המציאות להבנייתה כטקסט (ע"ע 17-69). תל אביב: מכון מופ"ת.	ניתוח חומרים אמפיריים ב'	10 9.6.26
---	פרשנות וכתיבה - איך מציגות מחקר על עבודת שטח. הצגת פרויקטים שבוצעו בקורס בעבר. *הגשת מטלת הביניים	11 16.6.26

12 23.6.26	הסקת מסקנות אופרטיביות מתוך מחקר שטח	חרבון, ק' (2012). דיור ציבורי. בתוך: א' הנדל, א' אדלמן, מ' גבעוני, נ' יורן וי' קני (עורכים), קריאת המחאה: לקסיקון פוליטי (ע"ע 71-79). תל-אביב: הקיבוץ המאוחד.
13 30.6.26	סיכום וסיום - מעבר על הוראות מטלת סיום הקורס	קריאת הוראות מטלת הסיום והגעה לכתה עם שאלות

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

רכיבי הציון:

מטלת ביניים - במהלך הקורס:

עריכת ראיון עומק חצי מובנה ומענה על שאלות בעקבותיו – בחירת שדה פעולה וניסוח שאלת מחקר וקו מנחה, יצירת קשר עם אינפורמנט. ית מהשדה, ביצוע הריאיון והתייחסות רפלקטיבית באמצעות שאלות מנחות.

עבודה מסכמת:

הפרויקט שלי בקונטקסט – ניתוח ראיון, פרשנות ומתן משמעות להצעת הפרויקט תוך התבססות על חומרי קריאה רלוונטיים לשדה הפרויקט.

*נוכחות בשעורים והשתתפות תורמת בדיונים הנה חובה.

תיאור התוצר	משקל בציון הסופי
מטלת ביניים	20 %
עבודה מסכמת	80 %

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה (רצוי עדכני)

ג'וסלסון, ר. (2015[2013]). כיצד לראיין למחקר איכותני: גישה התייחסותית. תל אביב: מכון מופ"ת.

חרבון, ק' (2012). דיור ציבורי. בתוך: א' הנדל, א' אדלמן, מ' גבעוני, נ' יורן וי' קני (עורכים), קריאת המחאה: לקסיקון פוליטי (2011 -) (ע"ע 71-79). תל-אביב: הקיבוץ המאוחד.

ינאי, נ' (2007). שאלת המדע בפמיניזם - סנדרה הארדינג וסוגיית החקירה המדעית בפמיניזם. בתוך: ינאי, נ', אלאור, ת', לובין, א' ונווה, ח' (עורכות), דרכים לחשיבה פמיניסטית – מבוא ללימודי מגדר (עמ' 391-351). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

ליבליך, ע', תובל-משיח, ר' וזילבר ת' (2010). בין השלם לחלקיו ובין תוכן לצורה. בתוך ל' קסן ומ' קרומר-נבו (עורכות). ניתוח נתונים במחקר האיכותני (עמ' 42-21). באר שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

קרומר-נבו, מ', לביא-אג'אי, מ', הקר, ד' (2014). הזמנה לדיון במתודולוגיות מחקר פמיניסטיות. בתוך: קרומר-נבו, מ', לביא-אג'אי, מ', הקר, ד' (עורכות), **מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות** (עמ' 7-22). תל-אביב: מגדרים הקיבוץ המאוחד.

שלסקי ש. ואלפרט ב. (2007). כתיבה כיצירת ידע (פרק 1). בתוך: שלסקי, ש' ואלפרט, ב' (עורכות), **דרכים בכתיבת מחקר איכותני: מפירוק המציאות להבנייתה כטקסט** (ע"ע 17-69). תל אביב: מכון מופ"ת.

Dalmiya, V. and Alcoff, L. (1993). Are "old wives' tales" justified? In: Alcoff, L. and Potter, E. (Eds.), **Feminist Methodologies** (pp. 217-244). New York and London: Routledge.

